

ÁLLOMÁNYELLENŐRZÉSI SZABÁLYZAT

A könyvtári dokumentumok leltározásának rendjét, gyakoriságát 3/1975. KM-PM sz. rendelet határozza meg. Az állomány ellenőrzése jellege szerint időszakai vagy soron kívüli, módja szerint folyamatos vagy fordulónapi, mértéke szerint teljes körű vagy részleges.

Az időszakai állományellenőrzés intézményünkben 5 évenként esedékes, mivel az állomány nagysága 25-75000 egység között van. Minden második időszakai leltározáskor teljes körű állományellenőrzést kell végrehajtani.

Soronkívüli állományellenőrzésre kerül sor a kötelező időponton kívül, ha az állományt valamilyen rendkívüli károsodás éri, ha a fenntartó az ellenőrzést valamilyen okból elrendeli, vagy ha a könyvtárban vezetőváltás történik. Ha csak a beosztott könyvtáros személye változik, - nincs szükség átadó leltárra.

Az állományellenőrzés mindenekelőtt vagyonvédelmi célokat szolgál, de alkalmat ad tartalmi jellegű korrekciók elvégzésére is.

Az állományellenőrzés menete

Minden leltározást előzetesen meg kell beszélni a fenntartóval. Tisztázni kell a leltározás jellegét, mértékét, a leltározásban résztvevő személyeket, a leltározás idejét. (A fordulónapi állományellenőrzéshez az időpontot úgy kell megválasztani, hogy a legkisebb forgalomkiesést okozza.)

Ütemtervet kell készíteni, amelyben a munka menetét határozzuk meg. Az ütemterv 2 példányban készül és a leltározás módját, mértékét, (részleges leltározáskor az ellenőrzésre kijelölt gyűjteményrész nevét), a leltározás mozzanatait és időszükségletét; az ellenőrzés kezdő időpontját és várható időtartamát; a résztvevő személyek nevét; a zárójegyzőkönyv elkészítésének határidejét tartalmazza. Az ütemtervet jóvá kell hagyni a fenntartóval.

A soronkívüli leltározás időpontja nem látható előre, így azok ütemtervét akkor lehet csak elkészíteni, ha szükségessége felmerül.

Az egyedi nyilvántartású dokumentumok leltározása mindig tételesen történik. (A könyvtári egységek számának, a címeknek és a leltári jelzetnek az együttes figyelembevételével.) A nyilvántartások és az állomány rendezése elősegíti a leltározási idő lecsökkentését.

Felül kell vizsgálni a könyvtárközi kölcsönzésre valamint a köttetésre küldött kötetek nyilvántartásait. Figyelembe kell venni az olvasóknál kölcsönzés alatt lévő dokumentumokat, a késedelmes olvasókat fel kell szólítani.

Az állomány rendezését célszerű összekapcsolni a rongált, elavult és fölös példányok kigyűjtésével, ezeket a törlés végrehajtásáig külön kell kezelni.

Az előkészítésbe tartozó feladat az olvasók időben történő tájékoztatása.

Az állományellenőrzés folyamán a könyvtár valamennyi egyedi nyilvántartású dokumentumának adatait (leltári szám, raktári szám, raktári jelzet, szerző, cím, darab) egyeztetjük az alapnyilvántartások (raktári lapok vagy a címleltárkönyv) adataival. Az állományellenőrzés konkrét formáját az ütemezési tervben tüntetjük fel.

Az állományellenőrzés lezárása

A leltározás befejezése után jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyben szerepel a leltározás jellege, a leltározás számszerű végeredménye (a hiány, illetve a többlet darabszáma, ill. forintértéke) valamint a jegyzőkönyv mellékleteként ezeket tételesen fel kell sorolni.

A jegyzőkönyvet a könyvtár vezetője, átadó leltározás esetén az átvevő és átadó könyvtáros írja alá. A jegyzőkönyvet meg kell

küldeni a fenntartónak három napon belül három példányban. A jegyzőkönyvhöz csatolni kell a leltározási ütemtervet.

A leltározási jegyzőkönyvben megállapított hiány, illetőleg többlet okait a könyvtár köteles 30 napon belül kivizsgálni. Egyben intézkedni kell a felelős személyek felelősségrevonása mellett az előidéző okok megszüntetésére. A vizsgálat eredménye alapján szükséges intézkedéseket a könyvtár vezetője haladéktalanul köteles megtenni.

A leltározás során többletként jelentkező, illetve a könyvtár állományából egyszer már törölt, de előkerült dokumentumokat újra nyilvántartásba kell venni gyarapodásként. A megengedhető hiány (káló) mérték a rendelet szerint az összes dokumentum értékének évi négy ezreléke, hiszen intézményünkben az állomány 75 %-a szabadpolcon van.

Ha a hiány mértéke meghaladja a megengedett, a fenntartónak 30 napon belül - a szakfelügyelet munkatársának bevonásával - ki kell vizsgáltatni a hiány okait, és indokolt esetben kezdeményeznie kell a könyvtár vezetőjének fegyelmi felelősségre vonását. A könyvtár vezetőjét akkor is felelősségre vonják, ha a hiány nem haladja meg a kálót, de bizonyíthatóan nem tartotta, illetve nem tartatta meg a könyvtár nyilvántartási, kezelési, használati, működési szabályait. Nem a könyvtáros felelős kizárólagosan a hiányért abban az esetben, ha a fenntartó nem biztosította a megfelelő működési feltételeket, például, ha más személy is hozzáférhet az állományhoz a könyvtári személyzeten kívül.

Az állományellenőrzés utolsó lépéseként a törlési jegyzékek alapján végre kell hajtani a szükséges adminisztrációt a könyvtárban.

Melléklet: Leltározási kézikönyv Huntéka integrált könyvtári rendszerhez.

Balmazújváros, 2012. január 01.

Melléklet

Leltározási kézikönyv

a Huntéka intergált könyvtári rendszerhez

A menüpont a leltározási folyamatot segíti. Az azonosítókat beolvasva majd ezeket behasonlítva listákat lehet készíteni a hiányzó dokumentumokról. Minden listát lehet exportálni Ctrl-S billentyűkombinációval vagy a CSV export gombbal.

Nyitott leltárak listája - 6 [1 - 8] - Leltározás (Kiválasztott elemek: 1)					
Év - Megnevezés	Nyitó személy	Nyitás dátuma	Újranyitó személy	Újranyitás dátuma	Rekordszám
2011 - Medárd	Admin	2011-06-08 11:07	Admin	2011-06-08 12:37	19
2011 - helytörté...	Admin	2011-06-03 11:21			24
2011 - Olvasóter...	Admin	2011-06-03 10:50			11
2011 - tároló	a	2011-05-16 13:16			13
2011 - kézik	a	2011-05-16 13:10			9
2010 - raktár	demo3	2010-02-10 13:14			0
2009 - 0001	demo4	2009-10-08 06:36			3
2000 - alap	kiz	2006-05-08 09:36			2
Leltár nyitása	Felvétel		Import		
Megjelenít	Zárás		Nem létezők		
Ismétlődők	Problémások		Hiányzók		
Teljes lista (dátum)	Teljes lista (vonalkód)		Teljes lista (leltári szám)		
Előző	Frissít		Következő		

A „Nyitott leltárak listája” menüpontban lehet megnyitni a leltárt, felvenni a dokumentumokat és ellenőrzéseket végezni különféle listák alapján, majd zárni a leltárt. A „Lezárt leltárak listája” menüpontban az összes, már lezárt leltár megtalálható, de a listák azokra is elkészíthetők. A lezárt leltárt újra lehet nyitni, ha szükséges.

Megjegyzés. Az 1.9 verzió előtt megkezdett leltáraknál még nem volt részletes beállítási lehetőség. Ebben az esetben utólag kell beállítani azokat a feltételeket, amihez a behasonlítás történjen (pl. Példány állapota), kijelölés után a Megjelenít gombra kattintva.

Leltár nyitása

A „Leltár nyitása” gombra kattintva lehet beállítani azokat a feltételeket, amik alapján készül a leltár. Az azonosítók/leltári számok beolvasásakor ezeket az adatokat figyeli a program és jelzi, ha a beállított feltételek és a leltározandó tétel között eltérések vannak.

A leltárba fel lehet venni az azonosítókat/leltári számokat itt, vagy importálni lehet fájlból.

Leltár módosítás - Leltározás			
Év	2011	Megnevezés	helytörténet/1
Dokumentumtípus	könyv (monografikus szint)	Információhordo...	nyomtatott anyag
Leíróhely	nagykönyvtár	Gyűjtemény	Helytörténeti
Példány állapota	hozzáférhető	Szakcsoport	0
Raktári jelzet	A	tól - ig	D1
Mentés		Bezár	

Az Év és Megnevezés mezőt kötelező beállítani, a többi mező tetszés szerint állítható vagy hagyható üresen.

Év

A leltározás éve. Numerikus, 4

karakter lehet.

Megnevezés

Ki kell tölteni (például a leltározandó állományrész neve). Az Év és Megnevezés mezőnek együttesen egyedinek kell lennie (pl. 2011 - Kézikönyvtár; 2011 - Külső raktár; 2012 - Olvasóterem).

Dokumentumtípus

Választómező, azonos a keresésnél, leírásnál használttal.

Információhordozó

Választómező, azonos a keresésnél, leírásnál használttal.

Lelőhely

Választómező. A leltárhoz kapcsolódó leelőhelyet lehet kiválasztani.

Gyűjtemény

Választómező. Amennyiben a leelőhelyen belül egy bizonyos gyűjteményre korlátozódik a leltár, be kell állítani.

Példány állapota

Választómező. Célszerű beállítani, mert így rögtön kiszűrhetők azok a példányok, melyek valahogy visszakerültek a könyvtárba, miközben a program szerint még kölcsönözve vagy például selejtezve vannak.

Szakcsoport

Választómező.

Raktári jelzet (-tól -ig)

Akkor érdemes kitölteni, ha e szerint történik a leltározás, és csak egy adott részre készül (pl. A - D ; ebben az esetben a Cxxx legutolsó száma [illetve maga a D, ha van szám nélküli előfordulása]).

A „Nyitás” gombra kattintva tárolódik a rekord és a megnyitott leltárba fel lehet venni rekordokat. A „Módosít” gombra kattintva az itt beállított adatokat lehet átírni.

A „Megjelenít” gombra kattintva lehet módosítani az űrlapon a beállított feltételeket, onnantól kezdve az a beállítás lesz az érvényes, azt figyeli a rendszer.

Felvétel

Vonalkód vagy Leltári szám alapján lehet felvenni a tételeket, a leltározás során a lehet váltani a kettő között, onnantól az lesz az érvényes.

Az Érték mezőbe kell beolvasni vagy beírni az azonosítót vagy a Leltári számot. (Beíráskor <Enter>-t kell nyomni a szám után.) Karakterérzékeny mező.

Beíráskor/beolvasáskor ellenőrzi a program, hogy a rekordban találtak megfelelnek-e a beállított szempontoknak - ha nem, üzenetet küld és választhatunk, hogy ennek ellenére felvesszük-e a leltárba a tételt vagy sem (pl. „Nem egyezik a leltár a tárolt dokumentummal. Felvegyük a leltárlistába?"). A képernyőn a két oszlop közötti jelölés mutatja hogy hol van az eltérés.

A program megengedi, hogy a figyelmeztető üzenet ellenére felvegyük a tételeket a leltárba, ezeket ki lehet listázni és tisztázni a helyüket, állapotukat.

Import

Akkor lehet rá szükség, ha olyan helyen folyik a leltározás, ahol nincs lehetőség Huntéka kliens telepítésére, használatára. Meglevő nyitott leltárhoz hozzá lehet fűzni az importtal betöltöttteket.

A példányazonosítókat (vonalkód) vagy leltári számokat egyszerű szövegfájlba (txt) kell gyűjteni, mindegyiket külön sorba, sorkihagyás nélkül. (A fájl végén se legyenek üres sorok.) Egy fájlban belül vagy vonalkód, vagy leltári szám szerint kell kigyűjteni a tételeket, a kettő keverése hibát eredményez. A megfelelő leltárt kijelölve és az Import gombra kattintva megjelenik egy ablak, melyben beállíthatjuk a típust (vonalkód vagy leltári szám), böngészéssel kiválasztható a megfelelő fájl és az Import gombra kattintva elindul a folyamat.

Importálandó rekordok - 7 [1 - 7] - Leltározás (Kiválasztott elemek: 0)									
Példányaz...	Leltári szá...	Főcím	Raktári jel...	Dokument...	Informáci...	Letölt hely	Gyűjtemé...	Példány ál...	Szakcsop...
6666		Ady Endre összes m...		elektronik...	elektronik...	könyvtár	Raktár	hozzáférh...	
6667		Ady Endre összes m...		könyv (mo...		könyvtár	Olvasóter...	hozzáférh...	
6669		Ady Endre összes m...		elektronik...	elektronik...	könyvtár		hozzáférh...	
7777	9999	Magyar irodalomtörté...		könyv (mo...		könyvtár		kölcsönöz	
8888	8888	"Virágcozzék száz virág...		könyv (mo...		MTA SZTA...	ifjúsági	hozzáférh...	
8889	8889	"Virágcozzék száz virág...		könyv (mo...		MTA SZTA...	ifjúsági	hozzáférh...	
6668									
									Ugrás
Előző	Rögzít	Eldob	Frissít	Következő					

A beolvasott listát megjeleníti a program, pirossal jelölve azokat a mezőket, ahol eltérés van a beállított és a beolvasott szempontok között. A „Rögzít” gombra kattintva tárolódnak az adatok, ha nem megfelelő a lista, el lehet dobni.

Problémás rekordok

A leltárt kijelölve és a „Problémások” gombra kattintva megjelenik az összes olyan tétel, melynél valamilyen eltérés adódott a leltár aktuális beállításaihoz képest. A listában minden eltérés pirossal van jelölve.

Problémák - 19 [1 - 10] - Leltározás (Kiválasztott elemek: 0)									
Példányazonosító	Leltári szám	Raktári jelzet	Dokumentum #...	Információhord...	Lelőhely	Gyűjtemény	Példány állapota	Szakcsoport	
001		B 198.778	könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
001		B 198.778	könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
001		B 198.778	könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
002			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
005			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
007			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
008			könyv (monogra...	nyomtatott anyag	könyvtár		hozzáférhető		
0198	98.987	AK 26/2	könyv (monogra...		könyvtár	Raktár	átmozdult		
0210	0210		könyv (monogra...		Magyar Földrajz...		hozzáférhető		
2	sz	RJ	könyv (monogra...		könyvtár	Helytörténeti	elvezett	egyéb	
44			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
45			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
500002	M500002	792	könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
55555	55555		könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
600			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
66	987.654	e45	elektronikus do...	CD	könyvtár	Olvasóterem	hozzáférhető	szakdokument...	
E11			partitúra		könyvtár	Olvasóterem	hozzáférhető		
TESZT_DB-000...			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		
TESZT_DB-000...			könyv (monogra...		könyvtár		hozzáférhető		

Az „Újra ellenőrzés” gombra kattintva megnézhető, történt-e változás, a „Törlés” gombbal törölhető a tétel a listából, a „CSV export” gombra kattintva a fájl kinyerhető további feldolgozásra.

Nem létezők

Azokat a tételeket lehet listázni, melyek nem szerepelnek az adatbázisban, de fel lettek véve a leltárba. Itt csak a leltárba való felvétel pontos időpontja és a Példányazonosító vagy a Leltári szám szerepel. Eldönthető, hogy hibás felvétel történt vagy ez a példány még nem lett felvéve a rendszerbe.

Nem létezők - 4 [1 - 4] - Leltározás (Kiválasztott elemek: 0)		
Időpont	Példányazonosító	Leltári szám
2011-06-08 12:26	5000	
2011-06-08 11:25	121111110101	
2011-06-08 11:10	10	
2011-06-08 11:09	11	
		Ugrás
Előző	Frissít	Következő
Törlés	Újra ellenőrzés	CSV Export

Az „Újra ellenőrzés” gombra kattintva megnézhető, történt-e változás, a „Törlés” gombbal törölhető a tétel a listából, a „CSV export” gombra kattintva a fájl kinyerhető további feldolgozásra.

A leltár során valamilyen okból többször rögzített tételeket lehet listázni.

Ismétlődők - 2 [1 - 2] - Leltározás (Kiválasztott elemek: 0)					
Időpont	Példányazono...	Leltári szám	Cím	Szerző/Közrem...	Név
2011-06-08 12...	001		A függöny	Kundera, Milan.	Admin
2011-06-08 11...	001		A függöny	Kundera, Milan.	Admin
					Ugrás
Törlés	Újra ellenőrzés	CSV Export			
Előző	Frissít	Következő			

Az „Újra ellenőrzés” gombra kattintva megnézhető, történt-e változás, a „Törlés” gombbal törölhető a tétel a listából, a „CSV export” gombra kattintva a fájl kinyerhető további feldolgozásra.

Hiányzók

Az ellenőrzések és javítások után kinyerhető a hiányzó dokumentumok listája. Az összes, a beállításnak megfelelő példányhoz történik a behasonlítás és ennek alapján készül el a hiánylista.

Amennyiben a leltározás során a feltételek módosítva lettek, a hiánylista az aktuális beállításokhoz viszonyítva készül el.

Hiányzók - 9 [1 - 9] - Leltározás (Kiválasztott elemek: 0)			
Példányazonosító	Leltári szám	Cím	Szerző/közreműködő
00372714	372714/06	Isten, ember, ördög	Fajó Ferenc
024		A legnagyobb magyar	Bacits Mihály, 1893-1941.
1587265	1587265	Az előétától a desszertig	Szegedi Éva 1900-
s		Jelképtár	
TESZT_DB-00000051		Világélelmezési tanácskozás	
TESZT_DB-00000053		Világélelmezési tanácskozás	
TESZT_DB-00000063		Világélelmezési tanácskozás	
TESZT_DB-00000066		Világélelmezési tanácskozás	
TESZT_DB-00000067		Világélelmezési tanácskozás	
			Ugrás
Előző	Frissít	CSV Export	Következő

A „CSV export” gombra kattintva a fájl kinyerhető további feldolgozásra.

Teljes lista (dátum/vonalkód/leltári szám)

A leltározás során felvett tételek teljes listája kinyerhető, a gombokon jelölt szempont szerint rendezve.

Teljes lista (dátum) - 19 [1 - 19] - Lekérdezés (Kiválasztott elemek: 0)					
Időpont	Példányazonosító	Leltári szám	Cím	Szerzőkózzonokód	Név
2011-06-08 12:38	001		A függöny	Kundera, Milan.	Admin
2011-06-08 12:38	800		Világélelmiszeri tanács		Admin
2011-06-08 12:38	55555	55555	A bankrendszer és a...		Admin
2011-06-08 12:38	500002	M500002	Szeretettel, sorétségről	Oz, Ámos 1939-	Admin
2011-06-08 12:38	45		Szeretlem és szív	Hoppál Mihály	Admin
2011-06-08 12:38	44		Szeretlem és szív	Hoppál Mihály	Admin
2011-06-08 12:38	2	Isz	III. mezőskálás ssütő v.		Admin
2011-06-08 12:38	0210	0210	Bevezető Bertók Mikro...	Frank Öszkár, 1922-	Admin
2011-06-08 12:38	0198	88.387	Adalék Északi Nyugad...	Torma Károly	Admin
2011-06-08 12:38	005		A Pendragon legenda	Szerb Antal, 1901-194...	Admin
2011-06-08 12:38	5000				Admin
2011-06-08 12:33	1	1.1	Sorsod fogya vagy	Vismal Zseni 1890-19...	Admin
2011-06-08 12:30	TESZT_DB-00000021		Samanthamus	Hoppál, Mihály 1942-	Admin
2011-06-08 12:13	TESZT_DB-00000020		Jelkésztár	Hoppál Mihály	Admin
2011-06-08 11:25	121111110101				Admin
2011-06-08 11:25	1211111101	1211111101	Francisco de Goya, 1...		Admin
2011-06-08 11:10	10				Admin
2011-06-08 11:09	11				Admin
2011-06-08 11:08	001		A függöny	Kundera, Milan	Admin
					Ugrás
Törítés		Újra ellenőrzés		CSV Export	
Előző		Frissít		Következő	

153. ábra. Teljes lista - dátum szerint

Ismétlődők

Az „Újra ellenőrzés” gombra kattintva megnézhető, történt-e változás, a „Törítés” gombbal törölhető a tétel a listából, a „CSV export” gombra kattintva a fájl kinyerhető további feldolgozásra.

Lezárt leltárak listája

A leltár végeztével le lehet zárni a listákat (a megfelelőt kijelölve és a „Zárás” gombra kattintva). A lezárt lista átkerül a „Lezárt leltárak listája” menüpontba.

Lezárt leltárak listája - 9 [1 - 9] - Lekérdezés (Kiválasztott elemek: 1)					
Év	Nyitó személy	Záró személy	Nyitás dátuma	Zárás dátuma	Rekordszám
2011 - helytör...	Admin	Admin	2011-06-03 11:21	2011-07-13 09:31	24
2011 - Olvasó...	Admin	Admin	2011-06-03 10:50	2011-07-13 09:32	11
2011 - tároló...	a	Admin	2011-05-16 13:16	2011-07-13 09:32	13
	ki2	ki2	2006-04-04 08:47	2006-04-07 12:46	7
	ki2	ki2	2006-04-03 13:11	2006-04-04 08:45	4
	ki2	ki2	2005-12-02 12:11	2006-04-03 13:11	0
	ki2	ki2	2005-11-23 14:52	2005-12-02 12:02	0
	ki2	fh3	2005-06-17 10:02	2005-11-22 13:33	0
	ki2	ki2	2005-06-14 08:06	2005-06-17 10:02	10
Megjelenít		Újranyitás		Nem létezők	
Ismétlődők		Problémások		Hiányzók	
Teljes lista (dátum)		Teljes lista (vonalkód)		Teljes lista (leltári szám)	
Előző		Frissít		Következő	

Az ablakban megjelennek a lezárt leltárak, a nyitás dátumának fordított sorrendjében. A Nyitó személy és a Záró személy a bejelentkező azonosítóját

tartalmazza, majd a Nyitás és Zárás dátuma oszlopok az adott időpontot, a

Rekordszám oszlop pedig a listába eddig bevitt rekordszámot.

A lezárt leltár újra megnyitható, de tárolva csak a legutolsó zárás, nyitás időpontja van tárolva. Ha a katalógus módosul, a hiányzók listája is módosulni fog. Amennyiben pillanatnyi állapotot is nyilván akarja tartani a könyvtár, az újranyitás előtt exportálni kell a listát (CSV export).

A leltárhoz tartozó listák itt is megjeleníthetők, nyomtathatók, mint az előző menüpontban .

Megjegyzés. *A CSV formátumot az Excel, Openüffice tudja kezelni, de verzióként eltérő lehet, hogy milyen beállítás szükséges. Excelnél általában az irányított beolvasást kell választani.*